

Päätös

03.04.2014

TEM/796/03.01.02/2011

TEM/701/03.01.02/2012

Päätös keskeyttää sähkölaitteistojen käyttöönotosta ja käytöstä annetun kauppaja teollisuusministeriön päätöstä (517/1996) koskevien muutosten valmistelu

Asian tausta

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut sähköturvallisuuden neuvottelukunnan avustuksella luonnosta työ- ja elinkeinoministeriön asetukseksi sähkölaitteistojen käyttöönotosta ja käytöstä annetun kauppaja teollisuusministeriön päätöksen muuttamisesta. Muutoksen tarkoituksena oli selkeyttää ja yksinkertaistaa laitteistoluokitusta.

Ministeriö pyysi sähkölaitteistojen käyttöönotosta ja käytöstä annetun kauppaja teollisuusministeriön päätöksen muutosehdotuksesta (liite 1) ensimmäisen kerran lausuntoa 23.3.2011. Tällöin ehdotetulla muutoksella pyrittiin tarkentamaan ja selkeyttämään suurinta laitteistoluokkaa 1 b. Laitteistoluokkaan 1 b ehdotettiin riskiperusteisesti muutoksia: tarkastuksista osa ehdotettiin poistettavaksi kokonaan ja lopuille tarkastuksille ehdotettiin tihennetty tarkastusväliä. Lisäksi käyttöönototarkastuksesta laadittavaa pöytäkirjaa tarkennettiin merkintöjen osalta niin, että tarkastuksen jäljitettävyys olisi parantunut. Ehdotuksessa tarkastaja veloitettiin varmennustarkastuksen ja määräaikaistarkastuksen yhteydessä kiinnittämään tarkastustarra liittymään tai vastaavaan kohtaan.

Saatuja lausuntoja käsiteltiin sähköturvallisuuden neuvottelukunnan työjaostossa, jonka pohjalta työ- ja elinkeinoministeriö päätti laatia uuden asetusluonnoksen. Uudella ehdotuksella pyrittiin edelleen selkiyttämään ja yksinkertaistamaan aiemmin laadittua ehdotusta.

Uuden muutosehdotuksen (liite 2) ministeriö laittoi laajalle lausuntokierrokselle 12.3.2012. Ehdotetulla muutoksella oli tarkoitus nyt muuttaa koko laitteistoluokitusta yksinkertaistamalla sähkölaitteistojen käyttöönotosta ja käytöstä annetun kauppaja teollisuusministeriön päätöksen 2 §:ssä esitettyä laitteistoluokitusta ja 12 §:ssä määriteltyjä määräaikaistarkastusten välejä niin, että ne kohdistuisivat entistä paremmin riskiperusteisesti. Ehdotuksen 4 §:ssä esitettiin, että tarkastaja veloitettaisiin liittämään käyttöönototarkastuksen tarkastuspöytäkirjaan kohteen sähkötöiden johtajan nimi ja yhteystiedot jäljitettävyyden varmistamiseksi. Ehdotuksen 5 §:ää ehdotettiin tarkennettavaksi siten, että siitä ilmenisi milloin varmennustarkastus on tehtävä sekä 6 ja 13 §:ssä milloin tarkastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ehdotuksen 9 §:n tarkoitaman varmennustarkastuksen ja 15 §:n tarkoittaman määräaikaistarkastuksen yhteydessä tarkastaja veloitettiin kiinnittämään liittymään tai vastaavaan

kohtaan tarkastustarra. Ehdotuksen 7, 8 ja 14 §:ssä todettiin milloin tarkastus on tehtävä ja mikä taho tarkastuksen voi tehdä.

Ministeriö sai paljon lausuntoja ja ne olivat edelleen osaksi ristiriitaisia. Lausuntoja käsiteltiin sähköturvallisuuden neuvottelukunnan työjaostossa 27.2.2012. Lausuntojen perusteella esitystä kehitettiin edelleen, mutta ehdotuksen päälinjat pysyivät ennallaan.

Vireillä oleva sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistus

Euroopan komissio antoi marraskuussa 2011 yhdeksän tuoteturvallisuusdirektiiviä sisältäneen direktiivipaketin. Sähköturvallisuusdirektiivien osalta direktiivipaketti sisälsi seuraavat direktiivit:

- 1) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta KOM(2011) 765 lopullinen, (*EMC-direktiivi*);
- 2) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi hissien ja hissien turvakomponenttien markkinoille saattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta KOM(2011) 770 lopullinen, (*hissidirektiivi*) ja
- 3) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta KOM(2011) 773 lopullinen, (*pienjännitedirektiivi*).

Direktiivipaketissa on kyse direktiivin mukauttamisesta EU:n uuden lainsäädäntökehityksen (New Legislative Framework, NLF) mallin mukaiseksi. Euroopan parlamentti ja Euroopan neuvosto hyväksyivät direktiivit helmikuussa 2014 ja direktiivit julkaistiin 29.3.2014 Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Direktiivit on toimeenpantava kansalliseen lainsäädäntöön 19.4.2016 mennessä. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti jo 11.1.2012 johtoryhmän koordinoimaan direktiivipaketin kansallista toimeenpanoa ja 6.9.2013 työ- ja elinkeinoministeriö asetti kaksi työryhmää valmistelemaan kansallisen tuotelainsäädännön uudistamista. Edellä mainitun johtoryhmän ja lainvalmistelutyöryhmien työhön kuuluu myös sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistaminen, sillä EMC-direktiivin (2014/30/EU), pienjännitedirektiivi (2014/35/EU) ja hissidirektiivin (2014/33/EU) kansallinen toimeenpano edellyttää sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistamista. Vireillä olevasta sähköturvallisuuslain kokonaisuudistamisesta johtuen, ei olisi tarkoituksenmukaista lähteä nyt muuttamaan työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä sähkölaitteistojen käyttöönnotosta ja käytöstä.

Sähköturvallisuuslainsäädäntö ei täytä perustuslain vaatimuksia

Sähköturvallisuuslainsäädännön kohdalla on ongelmana se, ettei se täytä perustuslain vaatimuksia ja sen takia koko sähköturvallisuuslainsäädäntö on uudistettava. Perustuslaista johtuvat vaatimukset on otettava huomioon niin valmisteluhanketta suunniteltaessa kuin sääntelyvaihtoehtoja harkittaessa. Perustuslain mukaan säädöksiä ovat lait ja asetukset. Asetuksia ovat valtioneuvoston asetus, tasavallan presidentin asetus ja ministeriöiden asetukset. Nykyinen perustuslaki ei tunne enää säädösnimikettä kauppa- ja teollisuusministeriön päätös, joten tällaisen säädöksen muuttaminen ei ole enää tarkoituksenmukaista. Sähköturvallisuussäädöksissä eivät eri säädöstasoilla säädetyt asiat ole linjassa perustuslain kanssa. Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lainsäädännön alaan. Esimerkiksi yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla eikä eduskunta voi siirtää näiltä osin lainsäädäntövaltaansa (delegointikielto). Lainsäädäntövallan siirtäminen edellyttää lisäksi, että laista on asiasta perussäännös ja, että valtuutussäännös on riittävän tarkkarajainen ja täsmällinen. Sähköturvallisuuslainsäädännön osalta on ongelmana juuri se, että ase-

tustasolla on säädetty asioista, joista olisi tullut säätää laintasolla. Perussäännöksistä ei ole siis säädetty laintasolla lainkaan tai ei riittävästi. Lisäksi asetuksen antamiseen oikeuttavat valtuutuspykälät ovat puutteellisia sähköturvallisuuksisäädöksissä. Tästä johtuen lakia alemmanasteista lainsäädäntöä on vaikea lähteä osittain uudistamaan, koska laissa ei ole riittäviä valtuuksia antaa alemmanasteisia säädöksiä ja eikä lakitasolla ole säädetty perusasioista. Näistä lakiteknisistä ja perustuslaista johtuvista syistä seuraa se, ettei säädöstä välttämättä pystyttäisi edes muuttamaan. Esitysehdotus ei läpäisisi oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikön tarkastusta.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoa, että sähkölaitteistoluokituksiin on järkevämpää tehdä mahdolliset muutokset sähköturvallisuuksilainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä. Tällöin sähkölaitosluokitukset on syytä ottaa uudelleen tarkasteltavaksi ja antaa kokonaan uusi asetukset, jolle on säädetty perussäännökset ja riittävät valtuudet laintasolla.

Lisäksi ei olisi työekonomisesti järkevää tehdä muutoksia voimassa olevaan kauppaja- ja teollisuusministeriön päätökseen, jos se olisi voimassa vain lyhyen ajan. Tällä hetkellä tehdään perusvalmisteluja sähköturvallisuuksilain kokonaisuudistuksen osalta ja rinnakkainen lainsäädännön muutostyö sotkisi kokonaisuudistusta aiheuttaen tarpeettomia ja ylimääräisiä lainvalmistelutoimenpiteitä hyvin monille eri tahoille: lainvalmisteluun osallistuville virkamiehille, kääntäjille, laintarkastusta suorittaville, lausunnonantajille jne.

Sähkölaitteistomuutosesityksen ajoitus olisi nyt toteutettuna huono, koska viireillä on koko sähköturvallisuuksilainsäädännön kokonaisuudistus. Nykyinen luokitus on ollut voimassa yli 17 vuotta ja mitään kriittistä syytä ei ole tehdä lainsäädäntöön sellaisia muutoksia, jotka olisivat voimassa hyvin lyhyen ajan. Eri osapuolten näkökulmasta katsottuna on toivottavaa, että sääntely on vakaata eikä uudistuksia tehdä liian usein.

Saadut lausunnot ovat ristiriitaisia ja saaduista lausunnoista on kulunut aikaa

Asetusehdotuksesta saaduissa lausunnoissa ja käydyissä keskusteluissa esiintyi ristiriitaisia näkemyksiä sähkölaitteistoluokitusten muutosehdotuksesta. Osa lausunnonantajista vastusti sähkölaitteistoluokituksen muutosta. Ottaen huomioon, että ensimmäisestä lausuntokierroksesta on kulunut aikaa jo kolme vuotta ja toisesta lausuntokierroksestakin on kulunut aikaa jo lähes kaksi vuotta, on säädöksen uudistamisprosessin viireillöoloaika venynyt varsin pitkäksi. Lainvalmisteluohjeiden valossa asia tulisi tutkia vielä uudestaan ja selvittää ehdotetun muutoksen sisältö peilaten sitä nykyhetkeen sekä laittaa esitys mahdollisesti vielä kolmannelle lausuntokierrokselle, koska lausuntojen antamisesta on kulunut liian paljon aikaa. Toinen keskeinen ohje lainvalmistelussa on, että jos säädöstä muutetaan, niin se tulisi päivittää kaikilta osin vastaamaan sen hetken lainsäädännölle asetettuja vaatimuksia. Tässä yhteydessä se tarkoittaisi sitä, että koko säädös olisi annettava uudestaan ja myös laintasolle olisi tehtävä tarvittavat muutokset. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna asiaan ei ole järkevää viedä eteenpäin erillisenä lainvalmisteluprojektina, vaan se on syytä kytkeä osaksi viireillä olevan sähköturvallisuuksilain kokonaisuudistusta.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätös

Työ- ja elinkeinoministeriö on päätenyt edellä esitettyjen perusteiden perusteella, ettei ministeriö nyt ryhdy lainsäädäntötoimenpiteisiin, jolla muutettaisiin kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöstä sähkölaitteistojen käyttöön otosta ja käytöstä (517/1996) sähkölaitteistojen luokitusten osalta.

Valituskielto

Tämä päätös ei ole valituskelpoinen hallintolainkäyttölain (586/1996) 5 §:n 2 momentin perusteella. Lainkohdan mukaan valitusta ei saa tehdä hallinnon sisäisestä määräyksestä, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista.

Pekka Timonen
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Sari Rapinoja
Vanhempi hallitussihteeri

LIITE 1
LIITE 2

Lausuntopyyntö 23.3.2011, TEM/796/03.01.02/2011
Lausuntopyyntö 12.3.2012, TEM/701/03.01.02/2012

TIEDOKSI

TEM kirjaamo, Sähköturvallisuuden neuvottelukunta